

Fülöp Móric És Családja

Ez a kép az egeresi szülői ház háta mögött készült, a konyhaablak alatt, az 1940-es évek elején. A hátsó sorban balról jobbra a nővéreim, Fülöp Bella és Szinetár Margit, Szinetár József, Margit férje, Irén nővérem és én, Fülöp Elza. A közbülső sorban a bátyám, Fülöp Ernő, a szüleim, Fülöp Mária Karolina és Fülöp Móric, és a bátyám felesége, Regina. Itt elől meg Szinetár Tibor, a Szinetár Margit és József fia.

Egységes, összeforrt család voltunk. Voltak nekünk is hibáink, minden, ami más gyerekeknél is megvan, néha veszekedtünk, néha összeverekedtünk, de megvolt ez az összetartás és szeretet.

Bíráltuk egymást, verekedtünk, de amikor bármelyikünk veszélybe került, vadállatokká váltunk, ahogy mondják, és egymást védtük. Egy szóval: mintacsalád voltunk, és nemcsak a rokonok, hanem a szomszédok is tiszteltek, mondhatom, hogy az egész község, példát adtunk a neveltetésünkkel. Anyámnak köszönhetően megedződtem. Volt neki egy mondása: "Ha majd lesz rá módok -- merthogy a szülő szerencsét nem adhat --, hogy legyen cselédek, ha jó módon fogtok élni, tudni kell, hogy irányítsátok a személyzetet. Ha nehezebben fogtok élni - ezt sem rendezhetem el -, akkor ne tűnjön nehéznek, hogy az élet gondjait, minden helyzetben, elbírájátok." És ezért minden munkát elvégeztetett velünk, hiába volt szolgálónk, amellet nekünk is dolgoznunk kellett.

Így telt az életem, mint bármelyik fiatalnak, nehezen, szeretetben, szerelemmel, szerelem nélkül, gondokkal. 1939-ben eljegyeztem magam. Olyan szép fiú volt, persze hogy egy ilyen korú lány szerelmes lesz egy szép külsőbe. Nem volt még tapasztalatom a belső tulajdonságokra is figyelni, nemcsak a külsőre. Ő szép volt, én egy tapasztalatlan lány, nagyon szerelmes voltam. Aztán nagyon kiábrándított, és fölbontottam az eljegyzést. Megtanultam, hogy ne mondjak olyat, amit nem kell. Inkább hallgass, de ne hazudj. Otthon, miután megházasodtak a nővéreim meg a bátyám, egyedül maradtam az öt gyermekből. Egy ideig otthon ültem, aztán meguntam az otthon ülő lány életét, és azt mondtam, meg kell teremtenem a jövőmet. Anyám nem akarta, hogy kórházban dolgozzam. Félt, hogy erkölcstelenné válok. Az volt a mendemonda akkoriban, hogy minden nővér az orvosok babája, és ez adja számukra a védelmet, ha... És félt. De én híres voltam, az orvosok azt mondták rólam, hogy "ezzel a kicsivel nem megy". Vad voltam, tudja, mert ebben a stílusban neveltek.

1940-ben eljöttem Kolozsvárra, édesanyám nem is tudta egy ideig, hogy munkába álltam. A nővéreim támogattak. A legnagyobbik azt mondta, hogy ad lakást, ételt. A Zsidó Kórház mellett -- ahol dolgoztam -- volt egy nővérképző, jó családból való lányok számára, ahol két évig tanultam, utána különböző tanfolyamokra jártam, különböző iskolákba. 1940 és 1944 között a Zsidó Kórházban dolgoztam, a neve "Sebestyén Dávid és Neje Zsidó Közkórház" volt.

Általában a szülőfalumban a szüleimet nagyon becsülték. Amikor a vasgárdista mozgalom kezdődött [lásd: Vasgárda], természetesen ott is szerveztek, 1940 előtt, vasgárdista szervezetet. És maga a szervezet vezetője mondta, hogy minden zsidót kihajtanak a községből és megölnék, kivéve az apámat, aki mindig jó volt és becsületes. Ezt azért hangsúlyozom ki, mert be akartam bizonyítani, kik is voltak a szüleim és az egész családom. És tudja, amikor így beszélek... amikor emlékezem... olyan fájdalmas ez. És mindaz, ami következett, persze hogy nem hasonlítható a vasgárdista mozgalomhoz, mert akkor még nem mertek ilyen veszélyesebb tettekhez folyamodni. Ezzel kezdődtek ennek az ártatlan népnek a szenvedései.